

Arrelament, consciència i bellesa.

Moments de reflexió que viatgen entre els records, les experiències viscudes i els aprenentatges adquirits. També el quotidià en un paisatge especial i la immersió en una comunitat farcida de diversitat i natura.

Us vull parlar de Bruguera, un petit poble de la Vall de Ribes, situat als peus del Taga mirant al sud-oest. Bruguera, a 1200 m d'altitud, configura un mosaic d'emplaçament humà integrat a la natura, formant-ne part de manera indivisible. Un indret on podem llegir el paisatge, i intuir-hi segles d'esforç comunitari, que han fet possible sobreviure en aquestes muntanyes, i per a elles.

La bellesa que crea el poble amb els diferents barris de quatre o cinc cases, un humil campanar, les fonts i els carrers empedrats, no tindrien cap sentit si no fos per l'orografia de la muntanya, on tots aquests elements han buscat resguard. Aquesta muntanya és el Taga, un mirador de 360° a 2040 m d'altitud. Alguns prats i boscos d'aquesta muntanya formen part dels espais comunals, que des de fa segles, custodien els habitants de Bruguera. Les cases estan situades en un punt solei, protegit de la forta tramuntana i pròximes als prats que són de més bon fer.

De la mateixa manera que les construccions belles i velles de Bruguera perden el sentit si les descontextualitzem de la seva orografia, la mateixa orografia actual, i la natura que l'acompanya, perden el seu sentit si les descontextualitzem de la comunitat humana que l'ha marcat i condicionat, des de fa segles, a base de foc, suor i consciència.

Us vull parlar de la comunitat de Bruguera, que actualment gira al voltant d'unes 30 persones, i de la seva diversitat humana i experiencial.

La Marina de Cal Sibi, una pastora de noranta-tres anys, una persona que tan sols amb la seva expressió corporal, el color de la seva pell i la mirada de majestuosa humilitat, és capaç de fer-te entendre la importància de respectar els ritmes de la biologia, de la natura. Amb una tarda que pasturis pels prats de Bruguera amb ella, probablement t'adonaràs de la frivolitat dels còmodes luxes que ens acompanyen en la modernitat actual. Que per tenir un moment de plenitud només cal cantar la cançó que explica la història del teu poble, tot observant-ne la postal des de l'altra cantó de la vall. O jaure atenta a les pistes que et donen els ocells, les pastures i sobretot les companyes ovelles. Un ramat d'ovelles ripolleses, un llinatge ancestral que representa l'esforç de les comunitats que ens han precedit per a sobreviure en entorns difícils de muntanya.

I la Marina no està gens sola, a casa seva hi viuen tres generacions, com és natural. Entre totes conreen patates, cebes i cols per a tot l'any, també tenen diferents feixes ben cuidades, d'on el producte fresc de l'horta mai falta. La llenya del bosc i l'aigua del torrent.

I a Cal Sibi no estan pas gens soles, compten amb la comunitat veïnal de la resta de cases i famílies. Aquesta comunitat la formen persones de totes les edats, des d'infants a persones grans, i entre totes s'estableixen relacions de suport mutu fortes i arrelades. Festes, matances, dols i cures.

A Bruguera s'hi pot veure com per a sostenir una producció és imprescindible valorar i cuidar la reproducció de la vida, en el sentit més ampli del terme reproducció.

En un petit indret com Bruguera, hi veiem la representació del sector primari i terciari actual. Des de la dependència de l'agroindústria i les condicions subsidiàries de la pagesia; passant per les oportunitats econòmiques que ofereix el turisme; i arribant al valor econòmic, social i ecològic del seu entorn. Analitzant Bruguera podem parlar de qüestions territorials i, fins i tot, planetàries. Per mi, el més interessant, és poder parlar de Bruguera com un emplaçament que mostra aspectes de resiliència comunitària, característiques del que podrien ser llavors per a la transformació eco social, nius i rebosts d'elements de transició agroecològica i també agents claus d'un mercat social no urbà. Un mercat social arrelat, creatiu, conscient i ple de bellesa.

És per aquesta cerca de consciència i coneixement, per aquest anhel de regeneració i petja positiva, que més que desenvolupar aquí els elements teòrics i analítics, us convido que estiguen atentes a la publicació de «Llavors per la transformació eco social. Diagnosi del sector primari de la Garrotxa i el Ripollès compromès amb l'Agroecologia i l'Economia Social i Solidària.», un document elaborat per la cooperativa Arran de Terra i l'equip del CercleGR de l'Ateneu Cooperatiu de Terres Gironines. Amb la participació de pageses i ramaderes dels nostres territoris i amb una mirada crítica i constructiva.

Finalment també vull convidar a sentir la força que ens dóna el conèixer la nostra història, sobretot la nostra història popular, la cultura de la base social dels nostres pobles, i el sentiment de pertinença que cada una de nosaltres pot desenvolupar apropant-se a totes les petites i genuïnes comunitats humanes del nostre entorn. El món és ple d'indrets tan bells com Bruguera, cuidem-los, cuidem-nos i responsabilitzem-nos de l'esdevenir.

Salut i Agroecologia!

Ricard Villanueva Barceló